

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,
मंत्रालय (विस्तार), दालन क्र.१२०,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

ई-मेल: do3.iield-mh@gov.in

क्रमांक : संकीर्ण-२०२५/प्र क्र.४३१/प्रशासन-३

दिनांक : ०२ डिसेंबर, २०२५.

प्रति,

कक्ष अधिकारी (प्रशा -२)
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

विषय : दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ अंतर्गत नियम २०१७ मधील
नियम क्र १४ नुसार राज्य शासनाच्या सर्व या कार्यालयातील दिव्यांग
कर्मचारी/अधिकारी यांची माहिती विहित नमुन्यात सादर करणेबाबत.
संदर्भ :आपले पत्र क्र. IELD-१२०३४/१४/२०२५/प्रशा-२, दि.२५.११.२०२५.

सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय दिनांक २९.१०.२०२५ अन्वये लाक्षणिक दिव्यांगत्व
(Benchmark Disability) असलेल्या व्यक्तींना शासनसेवेत दिव्यांगत्वाच्या आधारे निश्चित केलेल्या
आरक्षणाच्या अनुषंगाने या विभागातील दिव्यांग कर्मचाऱ्यांची माहिती तयार करून "परिशिष्ट -अ"
मध्ये सोबत जोडून पाठविण्यात येत आहे.

सोबत - परिशिष्ट -अ

वर्षा पाटील

(वर्षा पाटील)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत- निवडनस्ती (प्रशा-३)

“ परिशिष्ट अ”

(दिव्यांग व्यक्तींच्या नियोक्त्यांसाठी नमूना)

Sample for Employers of Persons With Disabilities

१. मंत्रालयीन विभाग - उद्योग, उर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग.
२. शासकीय आस्थापनेच्या वेतन देयकातील एकूण व्यक्तींची संख्या - २३९
३. शासकीय आस्थापनेच्या वेतनदेयकातील दिव्यांगत्वानुसार) एकूण दिव्यांग व्यक्तींची संख्या-
(अ) सर्व अधिकारी व कर्मचाऱ्यांची माहिती (संवर्ग निहाय)

अ.क्र.	संवर्ग/ पदनाम	एकूण कर्मचाऱ्यांची संख्या	दिव्यांग कर्मचाऱ्यांची संख्या			सेवानिवृत्तीमुळे पुढील कॅलेंडर वर्षात भरल्या जावू शकणाऱ्या प्रत्येक संवर्गातील दिव्यांगांसाठीच्या रिक्त पदांची अंदाजे संख्या द्यावी.
			दिव्यांग पुरुष	दिव्यांग महिला	एकूण दिव्यांग कर्मचारी	
१	अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव संवर्ग गट -"अ" (राजपत्रित)	०४	००	००	००	
२	सह सचिव/ उप सचिव संवर्ग - गट "अ"	०९	००	००	००	
३	अवर सचिव संवर्ग गट -"अ" (राजपत्रित)	१०	००	००	००	
४	उपसंचालक संवर्ग गट -"अ" (राजपत्रित)	०३	००	००	००	
५	कक्ष अधिकारी गट -"ब" (राजपत्रित)	२९	०१	००	०१	
६	सहायक कक्ष अधिकारी गट -"ब" (अराजपत्रित)	७१	०१	००	०१	
७	सहायक लेखा अधिकारी गट - "ब" (अराजपत्रित)	०१	००	००	००	
८	निवडश्रेणी लघुलेखक संवर्ग गट - ब (अराजपत्रित)	०१	००	००	००	
९	उच्चश्रेणी लघुलेखक संवर्ग गट - ब (अराजपत्रित)	११	०१	०१	०२	
१०	निम्नश्रेणी लघुलेखक संवर्ग गट - ब (अराजपत्रित)	११	००	००	००	
११	लिपिक टंकलेखक संवर्ग गट - क	६५	००	००	००	
१२	रोख लेखापाल गट - क	०१	००	००	००	
१३	लघुटंकलेखक संवर्ग गट - क	०६	००	००	००	
१४	वाहन चालक संवर्ग गट - ड	०१	००	००	००	
१५	हवालदार संवर्ग गट - ड	०१	००	००	००	

१६	झेराॅक्स मशिन चालक संवर्ग गट - ड	०१	००	००	००	
१७	शिपाई संवर्ग गट - ड	१४	००	००	००	
	एकूण	२३९	०३	०१	०४	

(ब) जर सहामाहीत नियुक्तीमध्ये ५% पेक्षा जास्त वाढ किंवा घट झाली असेल तर त्यामागील मुख्य कारणे नमूद करण्यात यावी.

४. रिक्त जागा: (प्रचलित किमान दरमहा वेतनानुसार आणि सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीच्या एकूण वेतनासह रिक्त जागा)

(अ) सहामाहीत रिक्त झालेल्या आणि भरल्या गेलेल्या पदांची संख्या

कायद्याच्या कक्षेत येणाऱ्या रिक्त पदांची संख्या				
रिक्त जागा	अधिसूचित स्थानिक विशेष राजगार विनिमय केंद्र	सर्वसाधारण पदभरती	भरलेल्या जागा	स्रोत (कोणत्या माध्यमातून भरल्या गेलेल्या - सरळसेवा पदोन्नती, अनुकंपा इ)
निरंक				

(ब) तक्ता ४ (अ) अंतर्गत सर्व रिक्त पदांची माहिती न देण्याची कारणे..

५. मनुष्यबळाची कमतरता

योग्य अर्जांच्या कमतरतेमुळे रिक्त राहिलेली पदे				
संवर्गाचे पदनाम	रिक्त पदांची संख्या	आवश्यक पात्रता	आवश्यक अनुभव	अनुभव आवश्यक नाही
निरंक				

६. या शासकीय आस्थापनेला योग्य अर्जदार मिळण्यात अडचण आली असेल अशा इतर कोणत्याही पदांची यादी

वर्षा पाटील

(वर्षा पाटील)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

दिनांक-

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दूरध्वनी क्र २२७९३८७३

Email ID : labour9.iELD-mh@mah.gov.in

क्रमांक : संकिर्ण-२०२५/प्र.क्र.२०९/कामगार-९

दिनांक : ०२/०२/२०२६.

प्रति,

कक्ष अधिकारी (प्रशासन-२)

उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,

मंत्रालय, मुंबई.

विषय :- दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ अंतर्गत नियम २०१७ मधील नियम क्र.१४ नुसार शासनाच्या सर्व कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची माहिती विहित नमुन्यात सादर करण्याबाबत.

संदर्भ :- आपल्या कार्यासनाचे क्र.-IELD-१२०३४/१४/२०२५/प्रशा-२,
दि.२२/१२/२०२५ रोजीचे पत्र.

महोदय,

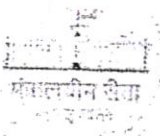
उपरोक्त विषयावरील संदर्भाधीन पत्रान्वये मागविण्यात आलेली कामगार- २,३,४,५,७,७-अ, या कार्यासनांची माहिती निरंक आहे. कामगार- १, ६, ८ व १० कार्यासनांची माहिती त्यांच्या अधिपत्याखालील क्षेत्रिय कार्यालयांच्या विभाग प्रमुखांच्या स्वाक्षरीने प्राप्त झाली असून, यासोबत जोडून पाठविण्यात येत आहे.

आपली,

(स्वाती स.पाटील)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

सोबत: वरील प्रमाणे.

महाराष्ट्र शासन
 उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,
 मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
 मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

Email: babasaheb.shinde@nic.in

“जनहिताय सर्वदा
 दु.क्र.-२२२२८२०३८०

नस्ती क्र. संकीर्ण- ११२५/प्र.क्र. १७८/कामगार-१
 प्रति

दिनांक :- ०२.१२.२०२५

कार्यासन अधिकारी (सहायक) **बाबासाहेब शिंदे**
 उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,
 मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
 मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

विषय :- दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ अंतर्गत नियम २०१७ मधील
 नियम क्र. १४ नुसार राज्य शासनाच्या सर्व कार्यालयातील दिव्यांग
 अधिकारी/ कर्मचा-यांची माहिती विहित नमुन्यात
 सादर करण्याबाबत

संदर्भ:- दिव्यांग कल्याण विभागाचे दि. ०३.१०.२०२५ रोजीचे पत्र.

महोदय,

आपल्या संदर्भाधीन पत्रान्वये मागविण्यात आलेली, या कार्यासनाच्या अधिपत्याखालील
 बाष्पके संचालनालय आणि औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय यांची उपरोक्त
 विषयाबाबतची माहिती पुढील आवश्यक कार्यवाहीसाठी सोबत जोडून पाठविण्यात येत आहे.

आपला,

बाबासाहेब शिंदे

(बा.सि.शिंदे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

सोबत: वरीलप्रमाणे

SK
 04/12/25

परिशिष्ट अ

(दिव्यांग व्यक्तींच्या नियोक्त्यांसाठी नमुना)

(sample For Employers With Disabilities)

१. मंत्रालयीन विभाग-उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई

२. शासकीय आस्थापनेच्या वेतन देयकातील एकूण व्यक्तींची संख्या (यात शासनाकडून ज्यांचे वेतन किंवा पगार दिले जातात अशा प्रत्येक व्यक्तींचा समावेश असावा-१९९ पदे

३. शासकीय आस्थापनेच्या वेतनदेयकातील (दिव्यांगत्वानुसार) एकूण दिव्यांग व्यक्तींची संख्या (यात प्रत्येक दिव्यांग व्यक्तींचा समावेश असावा ज्यांचे वेतन किंवा पगार शासकीय आस्थापनेद्वारे दिले जाते):

१६ पदे

संवर्ग /पदनाम (अचूक संज्ञा भरावी)	एकूण कर्मचा-यांची संख्या	दिव्यांग कर्मचा-यांची संख्या			सेवानिवृत्तीमुळे पुढील कॅलेंडर वर्षा भरल्या जावू शकणा-या प्रत्येक दिव्यांगसाठीच्या रिक्त पदांची अंदाजे संख्या द्यावी.
		दिव्यांग पुरुष	दिव्यांग महिला	एकूण दिव्यांग कर्मचारी	
गट अ					
अध्यक्ष, औद्योगिक न्यायालय, महाराष्ट्र, मुंबई	१	०	०	०	०
सदस्य, औद्योगिक न्यायालये	३५	०	०	०	०
न्यायाधीश, कामगार न्यायालये	४९	०	०	०	०
प्रबंधक, औद्योगिक न्यायालय, मुंबई	१	०	०	०	०
अप्पर प्रबंधक, औद्योगिक न्यायालय, मुंबई	१	०	०	०	०
गट ब					
उप-प्रबंधक, औद्योगिक न्यायालय, मुंबई	३	०	०	०	०
कनिष्ठ अन्वेषण अधिकारी, औद्योगिक न्यायालये	२२	०	०	०	०

सचिव/सह-सचिव	८	०	०	०	०
प्रबंधक, कर्मचारी भरपाई आयुक्त कार्यालय, मुंबई	१	०	०	०	०
अतिरिक्त प्रबंधक, कर्मचारी भरपाई आयुक्त कार्यालय, मुंबई	१	०	०	०	०
सहाय्यक प्रबंधक, औद्योगिक न्यायालये	३०	१	०	१	०
सहाय्यक लेखाधिकारी, कर्मचारी भरपाई आयुक्त कार्यालय, मुंबई	१	०	०	०	०
गट ब (अराजपत्रित)					
स्वीय सहाय्यक/ लघुलेखक (उ.श्रे.), औद्योगिक न्यायालये	३७	०	०	०	०
लघुलेखक (नि.श्रे.), कामगार न्यायालये	५०	०	०	०	०
गट क (अराजपत्रित)					
सहाय्यक प्रबंधक (अराप), कर्मचारी भरपाई आयुक्त कार्यालय, मुंबई	२	०	०	०	०
गट क					
अधिक्षक/संशोधन सहाय्यक / कनिष्ठ लेखापाल/न्यायालय लिपीक	९१	४	१	५	०
लघुटंकलेखक, औद्योगिक न्यायालये	२०	०	०	०	०
वरिष्ठ लिपीक, अभिलेखापाल/ रोखपाल/उच्चस्तर लिपीक/ मंडळ लिपीक	७०	०	२	२	१
ग्रंथपाल(एकाकीपद), औद्योगिक न्यायालय, मुंबई	१	०	०	०	०

लिपीक टंकलेखक/कनिष्ठ लिपीक/ टंकलेखक/ रोखपाल/निम्नस्तर लिपीक	१६९	०	१	१	०
लिपीक-दूरध्वनीचालक, औद्योगिक न्यायालय, मुंबई	१	०	०	०	०
बेलिफ, .(एकाकीपद)	६३	३	१	४	०
वाहनचालक, (एकाकीपद)	२२	०	०	०	०
गट ड					
चोपदार	१	०	०	०	०
हविलदार/नाईक/दप्तरी,	१०४	२	१	३	०
शिपाई	१५४	०	०	०	०
पहारेकरी	४८	०	०	०	०
हमाल/सफाईगार	५	०	०	०	०
एकूण	९९१	१०	६	१६	१

(ब) जर सहामाहीत नियुक्तीमध्ये ५% पेक्षा जास्त वाढ किंवा घट झाली असेल तर त्यामगील मुख्य कारण नमूद करण्यात यावी.-निरंक

४. रिक्त जागा-

(प्रचलित किमान दरमहा वेतनानुसार आणि सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीच्या एकूण वेतनासह रिक्त जागा)

(अ) सहामाहीत रिक्त झालेल्या आणि भरल्या गेलेल्या पदांची संख्या

कायद्याच्या कक्षेत येणा-या रिक्त पदांची संख्या					
रिक्त जागा	अधिसूचित स्थानिक विशेष रोजगार विनिमय केंद्र	विशेष	सर्वसाधारण पदभरती	भरलेल्या जागा	स्रोत (कोणत्या माध्यमातून भरल्या गेलेल्या -सरळसेवा, पदोन्नती, अनुकंपा इ)
निरंक					

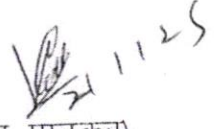
(ब) तक्ता ४ (अ) अंतर्गत सर्व रिक्त पदांची माहिती न देण्याची कारणे- या कार्यालयात किमान दरमहा वेतनानुसार पदभरती होत नाही. सरळसेवेच्या कक्षेतील पदे ही महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कक्षेत येतात.

५. मनुष्यबळाची कमतरता

योग्य अर्जांच्या कमतरतेमुळे रिक्त राहिलेली पदे				
संवर्गाचे पदनाम	रिक्त पदांची संख्या	आवश्यक पात्रता	आवश्यक अनुभव	अनुभव आवश्यक नाही
निरंक				

६. या शासकीय आस्थापनेला योग्य अर्जदार मिळविण्यात अडचणी आली असेल अशा इतर कोणत्याही पदांची यादी.-निरंक

दिनांक-२१/११/२०२५

(वि. प्र. पाटकर)

अध्यक्ष,

औद्योगिक न्यायालय, महाराष्ट्र, मुंबई

महाराष्ट्र शासन
कामगार विभाग
बाष्पके संचालनालय

☎ ०२२-२६५७९२०९ / ९३०४ / ९३५२ कामगार भवन, ७ वा मजला, प्लॉट क्रं.सी- २०, ब्लॉक- ई,

☎ ०२२-२६५७९२८३ वांद्रे-कुर्ला संकूल, वांद्रे (पू), मुंबई- ४०० ०५९.

E-mail: dirsbo.mumbai@maharashtra.gov.in, https://mahakamgar.maharashtra.gov.in, http://www.mahaboiler.in

“परिशिष्ट अ”

(दिव्यांग व्यक्तींच्या नियोक्त्यांसाठी नमुना)
(Sample For Employers Of Persons With Disabilities)

१. मंत्रालयीन विभाग :- उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
बाष्पके संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
२. शासकीय आस्थापनेच्या वेतन देयकातील एकूण व्यक्तींची संख्या (यांत शासनाकडून ज्यांचे वेतन किंवा पगार दिले जातात अशा प्रत्येक व्यक्तीचा समावेश असावा) : ६९
३. शासकीय आस्थापनेच्या वेतनदेयकातील (दिव्यांगत्वानुसार) एकूण दिव्यांग व्यक्तींची संख्या (यांत प्रत्येक दिव्यांग व्यक्तीचा समावेश असावा ज्यांचे वेतन किंवा पगार शासकीय आस्थापनेद्वारे दिले जाते.) : ०२

(अ) सर्व अधिकारी व कर्मचा-यांची माहिती (संवर्गनिहाय) :

संवर्ग/पदनाम (अचूक संज्ञा वापर)	एकूण कर्मचा-यांची संख्या	दिव्यांग कर्मचा-यांची संख्या			सेवानिवृत्तीमुळे पुढील कॅलेंडर वर्षात भरल्या जावू शकणा-या प्रत्येक संवर्गातील दिव्यांगांसाठीच्या रिक्त पदांची अंदाजे संख्या द्यावी.
		दिव्यांग पुरुष	दिव्यांग महिला	एकूण दिव्यांग कर्मचारी	
१	२	३	४		
गट-अ					
संचालक	१	०	०	०	
सहसंचालक	७	०	०	०	
उपसंचालक	२०	०	०	०	
गट-ब					
रचना व कार्यपध्दती अधिकारी	१	०	०	०	
तांत्रिक अधिकारी	२	०	०	०	
प्रणाली विश्लेषक	१	०	०	०	
गट-क					
कनिष्ठ तंत्र सहायक	७	०	०	०	
लघुलेखक (निम्नश्रेणी)	१	०	०	०	
अधीक्षक	४	०	०	०	
वरिष्ठ लिपिक	११	०	०	०	
लिपिक-टंकलेखक (सरलसेवा)	२३	१	०	१	
लिपिक-टंकलेखक (पदोन्नती)	४	०	०	०	

महाराष्ट्र शासन
कामगार विभाग
बाष्पके संचालनालय

☎ ०२२-२६५७९२०९ / ९३०४ / ९३५२ कामगार भवन, ७ वा मजला, प्लॉट क्रं.सी- २०, ब्लॉक- ई,

☎ ०२२-२६५७९२८३

वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पू), मुंबई- ४०० ०५९.

E-mail: dirsb.mumbai@maharashtra.gov.in, https://mahakamgar.maharashtra.gov.in, http://www.mahaboiler.in

गट-ड					
दफ्तरी	२	०	०	०	०
नाईक	२	०	०	०	०
गट-ड (शिपाई)	१८	१	०	१	०

(ब) जर सहामाहीत नियुक्तीमध्ये ५% पेक्षा जास्त वाढ किंवा घट झाली असेल तर त्यामागील मुख्य कारणे नमूद करण्यात यावी.

४. रिक्त जागा :

(प्रचलित किमान दरमहा वेतनानुसार आणि सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीच्या एकूण वेतनासह रिक्त जागा.)

(अ) सहामाहीत रिक्त झालेल्या आणि भरल्या गेलेल्या पदांची संख्या.

कायद्याच्या कक्षेत येणा-या रिक्त पदांची संख्या.				
रिक्त जागा	अधिसूचित स्थानिक विशेष रोजगार विनिमय केंद्र	सर्वसाधारण पदभरती	भरलेल्या जागा	स्रोत (कोणत्या माध्यमातून भरल्या गेलेल्या-सरळसेवा, पदोन्नती, अनुकंपा इ.)
१	२	३	४	५
एकूण			निरंक	

(ब) तक्ता ४ (अ) अंतर्गत सर्व रिक्त पदांची माहिती न देण्याची कारणे.....

५. मनुष्यबळाची कमतरता

योग्य अर्जांच्या कमतरतेमुळे रिक्त राहिलेली पदे				
संवर्गाचे पदनाम	रिक्त पदांची संख्या	आवश्यक पात्रता	आवश्यक अनुभव	अनुभव आवश्यक नाही
निरंक	निरंक	निरंक	निरंक	निरंक

६. या शासकीय आस्थापनेला योग्य अर्जदार मिळविण्यात अडचण आली असेल अशा इतर कोणत्याची पदांची यादी.....

दिनांक : ०३/१२/२०२५

(ध.प्र. अंतापूरकर)
संचालक,
बाष्पके, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

महाराष्ट्र शासन

क्र.- संकीर्ण-११२५/प्र.क्र.१५३/काम-६,
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक - २८ नोव्हेंबर, २०२५.

प्रति,

कक्ष अधिकारी (कामगार ९)
उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

विषय - दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ अंतर्गत नियम २०१७ मधील नियम क्र.१४ नुसार राज्य शासनाच्या सर्व कार्यालयातील दिव्यांग अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची माहिती विहित नमुन्यात सादर करणेबाबत..

संदर्भ - १) उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग/प्रशा-२ कार्यासनाचे पत्र क्र. IELD १२०३४/१४/२०२५ ADMIN २, दि. ११.११.२०२५
२) आपल्या कार्यालयाचे क्र.संकीर्ण २०२५/प्र.क्र.२०९/कामगार-९, दि.२७.११.२०२५

आपल्या संदर्भित पत्राच्या अनुषंगाने कळविण्यांत येते की, या कार्यासनाच्या अधिपत्याखालील औद्योगिक न्यायालय, महाराष्ट्र व ना.मे.लोखंडे महाराष्ट्र श्रम विज्ञान संस्था, मुंबई/नागपूर या कार्यालयांची माहिती या कार्यासनाच्या दि. २७.११.२०२५ च्या पत्रान्वये प्रशासन २ कार्यासनास उपलब्ध करून दिली आहे. सदर माहिती यासोबत जोडण्यांत येत आहे.

मे.वि. जाधव

(मं.वि. जाधव)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

परिशिष्ट अ
(दिव्यांग व्यक्तींच्या नियोक्त्यांसाठी नमुना)
(sample For Employers With Disabilities)

१. मंत्रालयीन विभाग-उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई

२. शासकीय आस्थापनेच्या वेतन देयकातील एकूण व्यक्तींची संख्या (यात शासनाकडून ज्यांचे वेतन किंवा पगार दिले जातात अशा प्रत्येक व्यक्तींचा समावेश असावा-१९९१ पदे

३. शासकीय आस्थापनेच्या वेतनदेयकातील (दिव्यांगत्वानुसार) एकूण दिव्यांग व्यक्तींची संख्या (यात प्रत्येक दिव्यांग व्यक्तींचा समावेश असावा ज्यांचे वेतन किंवा पगार शासकीय आस्थापनेद्वारे दिले जाते):

१६ पदे

संवर्ग /पदनाम (अचूक संज्ञा भरावी)	एकूण कर्मचा-यांची संख्या	दिव्यांग कर्मचा-यांची संख्या			सेवानिवृत्तीमुळे पुढील कॅलेंडर वर्षा भरल्या जावू शकणा-या प्रत्येक दिव्यांगासाठीच्या रिक्त पदांची अंदाजे संख्या द्यावी.
		दिव्यांग पुरुष	दिव्यांग महिला	एकूण दिव्यांग कर्मचारी	
गट अ					
अध्यक्ष, औद्योगिक न्यायालय, महाराष्ट्र, मुंबई	१	०	०	०	०
सदस्य, औद्योगिक न्यायालये	३५	०	०	०	०
न्यायाधीश, कामगार न्यायालये	४९	०	०	०	०
प्रबंधक, औद्योगिक न्यायालय, मुंबई	१	०	०	०	०
अप्पर प्रबंधक, औद्योगिक न्यायालय, मुंबई	१	०	०	०	०
गट ब					
उप-प्रबंधक, औद्योगिक न्यायालय, मुंबई	३	०	०	०	०
कनिष्ठ अन्वेषण अधिकारी, औद्योगिक न्यायालये	२२	०	०	०	०

सचिव/सह-सचिव	८	०	०	०	०
प्रबंधक, कर्मचारी भरपाई आयुक्त कार्यालय, मुंबई	१	०	०	०	०
अतिरिक्त प्रबंधक, कर्मचारी भरपाई आयुक्त कार्यालय, मुंबई	१	०	०	०	०
सहाय्यक प्रबंधक, औद्योगिक न्यायालये	३०	१	०	१	०
सहाय्यक लेखाधिकारी, कर्मचारी भरपाई आयुक्त कार्यालय, मुंबई	१	०	०	०	०
गट ब (अराजपत्रित)					
स्वीय सहाय्यक/ लघुलेखक (उ.श्रे.), औद्योगिक न्यायालये	३७	०	०	०	०
लघुलेखक (नि.श्रे.), कामगार न्यायालये	५०	०	०	०	०
गट क (अराजपत्रित)					
सहाय्यक प्रबंधक (अराप), कर्मचारी भरपाई आयुक्त कार्यालय, मुंबई	२	०	०	०	०
गट क					
अधिक्षक/संशोधन सहाय्यक / कनिष्ठ लेखापाल/न्यायालय लिपीक	९१	४	१	५	०
लघुटंकलेखक, औद्योगिक न्यायालये	२०	०	०	०	०
वरिष्ठ लिपीक, अभिलेखापाल/ रोखपाल/उच्चस्तर लिपीक/ मंडळ लिपीक	७०	०	२	२	१
ग्रंथपाल(एकाकीपद), औद्योगिक न्यायालय, मुंबई	१	०	०	०	०

लिपीक टंकलेखक/कनिष्ठ लिपीक/ टंकलेखक/ रोखपाल/निम्नस्तर लिपीक	१६९	०	१	१	०
लिपीक-दूरध्वनीचालक, औद्योगिक न्यायालय, मुंबई	१	०	०	०	०
बेलिफ, (एकाकीपद)	६३	३	१	४	०
वाहनचालक, (एकाकीपद)	२२	०	०	०	०
गट ड					
चोपदार	१	०	०	०	०
हविलदार/नाईक/दफ्तरी,	१०४	२	१	३	०
शिपाई	१५४	०	०	०	०
पहारेकरी	४८	०	०	०	०
हमाल/सफाईगार	५	०	०	०	०
एकूण	९९१	१०	६	१६	१

(ब) जर सहामाहीत नियुक्तीमध्ये ५% पेक्षा जास्त वाढ किंवा घट झाली असेल तर त्यामगील मुख्य कारण नमूद करण्यात यावी.-निरंक

४. रिक्त जागा-

(प्रचलित किमान दरमहा वेतनानुसार आणि सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीच्या एकूण वेतनासह रिक्त जागा)

(अ) सहामाहीत रिक्त झालेल्या आणि भरल्या गेलेल्या पदांची संख्या

कायद्याच्या कक्षेत येणा-या रिक्त पदांची संख्या					
रिक्त जागा	अधिसूचित स्थानिक विशेष रोजगार विनिमय केंद्र	विशेष	सर्वसाधारण पदभरती	भरलेल्या जागा	स्रोत (कोणत्या माध्यमातून भरल्या गेलेल्या -सरळसेवा, पदोन्नती, अनुकंपा इ)
निरंक					

(ब) तक्ता ४ (अ) अंतर्गत सर्व रिक्त पदांची माहिती न देण्याची कारणे- या कार्यालयात किमान दरमहा वेतनानुसार पदभरती होत नाही. सरळसेवेच्या कक्षेतील पदे ही महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कक्षेत येतात.

५. मनुष्यबळाची कमतरता

योग्य अर्जांच्या कमतरतेमुळे रिक्त राहिलेली पदे				
संवर्गाचे पदनाम	रिक्त पदांची संख्या	आवश्यक पात्रता	आवश्यक अनुभव	अनुभव आवश्यक नाही
निरंक				

६. या शासकीय आस्थापनेला योग्य अर्जदार मिळविण्यात अडचणी आली असेल अशा इतर कोणत्याही पदांची यादी.-निरंक

दिनांक-२१/११/२०२५

(वि. प्र. पाटकर)

अध्यक्ष,

औद्योगिक न्यायालय, महाराष्ट्र, मुंबई

परिशिष्ट अ
(दिव्यांग व्यक्तींच्या नियोक्त्यांसाठी नमुना)
(sample For Employers With Disabilities)

१. कार्यालयाचे नाव : ना.मे.लोखंडे महाराष्ट्र श्रम विज्ञान संस्था, मुंबई व नागपूर
२. शासकीय आस्थापनेच्या वेतन देयकातील एकूण व्यक्तींची संख्या (यात शासनाकडून ज्यांचे वेतन किंवा पगार दिले जातात अशा प्रत्येक व्यक्तींचा समावेश असावा : २०
३. शासकीय आस्थापनेच्या वेतनदेयकातील (दिव्यांगत्वानुसार) एकूण दिव्यांग व्यक्तींची संख्या (यात प्रत्येक दिव्यांग व्यक्तींचा समावेश असावा ज्यांचे वेतन किंवा पगार शासकीय आस्थापनेद्वारे दिले जाते)

संवर्ग/पदनाम (अचूक संज्ञा भरावी)	एकूण कर्मचा-यांची संख्या	दिव्यांग कर्मचा-यांची संख्या			सेवानिवृत्तीमुळे पुढील कॅलेंडर वर्षा भरल्या जावू शकणा-या प्रत्येक संवर्गातील दिव्यांगासाठीच्या रिक्त पदांची अंदाजे संख्या द्यावी.
		दिव्यांग पुरुष	दिव्यांग महिला	एकूण दिव्यांग कर्मचारी	
गट अ					
प्राध्यापक (श्रम विज्ञान)	१	०	०	०	०
उपसंचालक	१	०	०	०	०
गट ब					
सहायक प्राध्यापक (श्रम विज्ञान)	१	०	०	०	०
गट क					
संशोधन सहायक	१	०	०	०	०
अधीक्षक	१	०	०	०	०
वरिष्ठ लिपिक	२	०	०	०	०
लघुटंकलेखक	१	०	०	०	०
रोखपाल/लिपिक टंकलेखक	४	०	०	०	०
वाहनचालक	१	०	०	०	०

गट ड					
शिपाई	४	०	०	०	०
माळी	१	०	०	०	०
रखवालदार	१	०	०	०	०
सफाईगार	१	०	०	०	०
एकूण	२०	०	०	०	०

(द) जर सहामाहीत नियुक्तीमध्ये ५% पेक्षा जास्त वाढ किंवा घट झाली असेल तर त्यामगील मुख्य कारण नमूद करण्यात यावी.-निरंक

४. रिक्त जागा-

(प्रचलित किमान दरमहा वेतनानुसार आणि सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीच्या एकूण वेतनासह रिक्त जागा)

(अ) सहामाहीत रिक्त झालेल्या आणि भरल्या गेलेल्या पदांची संख्या

कायद्याच्या कक्षेत येणा-या रिक्त पदांची संख्या					
रिक्त जागा	अधिसूचित स्थानिक विशेष रोजगार विनिमय केंद्र	विशेष	सर्वसाधारण पदभरती	भरलेल्या जागा	स्रोत (कोणत्या माध्यमातून भरल्या गेलेल्या -सरळसेवा, पदोन्नती, अनुकंपा इ)
निरंक					

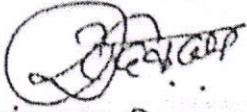
(ब) तक्ता ४ (अ) अंतर्गत सर्व रिक्त पदांची माहिती न देण्याची कारणे- या कार्यालयात किमान दरमहा वेतनानुसार पदभरती होत नाही. सरळसेवेच्या कक्षेतील पदे ही महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कक्षेत येतात.

५. मनुष्यबळाची कमतरता

योग्य अर्जांच्या कमतरतेमुळे रिक्त राहिलेली पदे				
संदर्गाचे पदनाम	रिक्त पदांची संख्या	आवश्यक पात्रता	आवश्यक अनुभव	अनुभव आवश्यक नाही
निरंक				

६. या शासकीय आस्थापनेला योग्य अर्जदार मिळविण्यात अडचणी आली असेल अशा इतर कोणत्याही पदांची यादी.-निरंक

दिनांक: २३/११/२०२५

संचालक (विभाग प्रमुख)

“जनहिताय सर्वदा”

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

Email: labour8.ield-mh@gov.in

तातडीचे/धा.क्र. दिव्यांग- ११२५/प्र.क्र. २१०/कामगार-८

दिनांक:- ०२ डिसेंबर, २०२५

प्रति,

✓ कक्ष अधिकारी (प्रशा-२)

उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,
मंत्रालय, मुंबई.

विषय :- दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ अंतर्गत नियम २०१७ मधील नियम क्र. १४ नुसार राज्य शासनाच्या सर्व कार्यालयातील दिव्यांग अधिकारी / कर्मचाऱ्यांची माहिती विहित नमुन्यात सादर करण्याबाबत.

संदर्भ :- १) आपले पत्र क्र. IELD- १२०३४/१४/२०२५/प्रशा-२, दि. २६.११.२०२५.

२) कामगार आयुक्त यांचे पत्र क्र. काआ/आस्था/ दिव्यांग माहिती/२०२५/ कार्या-२/१३६६, दि. ०१.१२.२०२५.

महोदय,

उपरोक्त विषयाबाबत संदर्भाधिन पत्र क्र. १ अन्वये, राज्य शासनाच्या सर्व कार्यालयातील दिव्यांग अधिकारी / कर्मचाऱ्यांची माहिती विहित नमुन्यात मागविण्यात आलेली आहे. त्यानुषंगाने, कामगार आयुक्तालय व अधिनस्त विभागीय कार्यालयाची दिव्यांग अधिकारी/ कर्मचारी यांची माहिती “परिशिष्ट-अ” मध्ये भरून संदर्भीय क्र. २ अन्वये कामगार आयुक्त यांनी सादर केली आहे. सादरची माहिती हार्ड व सॉफ्ट कॉपी यासोबत पाठविण्यात येत आहे.

आपली,

(दीपाली जपे)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत:-

१) निवडनस्ती (कामगार-८)

महाराष्ट्र शासन

कामगार आयुक्तालय

कामगार भवन, ई-ब्लॉक, सी-२०, वांद्रे-कुर्ला संकुल, वांद्रे (पूर्व), मुंबई-४०० ०५१.

Email ID: masbha@kay.gov.in

दुरध्वनी क्र.०२२- २६५७ ३८३३

क्र.काआ/आस्था/दिव्यांग माहिती/२०२५/कार्या-२/१३६६ दिनांक: ०१ DEC 2025

प्रति,

मा.प्रधान सचिव, (कामगार)

उद्योग, उर्जा, खानकर्म व कामगार विभाग,

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

विषय : दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम २०१६ अंतर्गत नियम २०१७ मधील नियम क्र.१४ नुसार राज्य शासनाच्या सर्व कार्यालयातील दिव्यांग अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची माहिती विहित नमुन्यात सादर करणेबाबत.

संदर्भ : शासन पत्र क्र.११२५/प्र.क्र.२९०/कामगार-८ दि.२०.११.२०२५ रोजीचे पत्र

महोदया,

उपरोक्त संदर्भाधीन विषयान्वये सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि.२८.०५.२०२५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सरळसेवा भरती मध्ये लाक्षणिक दिव्यांगत्व असणाऱ्या सर्व संवर्गासाठी रिक्त पदांच्या ४ टक्के पदे दिव्यांग व्यक्तींसाठी आरक्षित ठेवण्यात आली आहे.

त्या अनुषंगाने दिव्यांग कर्मचाऱ्यांची माहिती दिव्यांग कल्याण विभागाच्या दि.२९ ऑक्टोबर, २०२५ रोजीच्या शासन निर्णयासोबत जोडलेल्या "परिशिष्ट-अ" प्रमाणे तयार करुन विभागाच्या संकेतस्थळावर दरवर्षी १ जानेवारी रोजी प्रकाशित करणे अनिवार्य करण्यात आले आहे.

त्या अनुषंगाने कामगार आयुक्त कार्यालयाची व अधिनस्त विभागीय कार्यालयाची दिव्यांग अधिकारी व कर्मचाऱ्यांची माहिती "परिशिष्ट-अ" मध्ये भरुन सादर करण्यात येत आहेत.

आपला विश्वासू

(डॉ. एच. पी. तुम्मोड, भा.प्र.से.)

कामगार आयुक्त,

महाराष्ट्र राज्य,

मुंबई.

परिशिष्ट-अ

१. विभाग--कामगार आयुक्त, कार्यालय मुंबई
२. शासकीय आस्थापनेच्या वेतन देयकातील एकूण व्यक्तींची संख्या -७६९
३. शासकीय आस्थापनेच्या वेतनदेयकातील (दिव्यांगत्वानुसार) एकूण दिव्यांग व्यक्तींची संख्या-२२

(अ)सर्व अधिकारी व कर्मचाऱ्यांची माहिती (संवर्गनिहाय)

संवर्ग/पदनाम	एकूण कर्मचाऱ्यांची संख्या (कार्यरत)	दिव्यांग कर्मचाऱ्यांची संख्या			सेवानिवृत्तीमुळे पुढील कॅलेंडर वर्षात भरल्या जावू शकणाऱ्या प्रत्येक संवर्गातील दिव्यांगांसाठी रिक्त पदांची अंदाजे संख्या
		दिव्यांग पुरुष	दिव्यांग महिला	एकूण दिव्यांग कर्मचारी	
१	२	३			४
कामगार आयुक्त, भा.प्र.से महाराष्ट्र राज्य मुंबई गट-अ	०१	००	००	००	निरंक
सह आयुक्त कामगार गट-अ	०१	००	००	००	
अपर कामगार आयुक्त, गट-अ	०४	००	००	००	
कामगार उप आयुक्त, गट-अ	१५	०१	००	०१	
विशेष कार्य अधिकारी गट-अ	००	००	००	००	
सहायक कामगार आयुक्त, गट-अ	५८	०२	००	०२	
सरकारी कामगार अधिकारी, गट-ब	९५	०५	००	०५	
स्वीय सहायक, गट-ब	०१	००	००	००	
दुकाने निरीक्षक, श्रेणी-१ गट-क	२९	०२	००	०२	
दुकाने निरीक्षक, श्रेणी-२ गट-क	७९	०२	००	०२	
वरिष्ठ कामगार अन्वेषक गट-क	१३	०१	००	०१	

कनिष्ठ कामगार अन्वेषक गट-क	१५	००	०१	०१
अधीक्षक, गट-क	२९	०२	००	०२
वरिष्ठ लिपिक गट-क	५९	०१	००	०१
लिपिक-टंकलेखक, गट-क	२१३	०२	००	०२
लघुलेखक उच्चश्रेणी	२	००	००	००
लघुलेखक निम्नश्रेणी	६	००	०१	०१
लघुटंकलेखक गट-क	११	००	००	००
दुरध्वनी चालक, गट- क	०३	००	००	००
गंधपाल गट-क	००	००	००	००
वाहन चालक गट-क	०२	००	००	००
दफ्तरी, गट-ड	०१	००	००	००
अलमारी परिचर गट- ड	०१	००	००	००
नाईक गट-ड	०७	००	००	००
शिपाई गट-ड	११५	०२	००	०२
रखवालदार गट-ड	०३	००	००	००
सफाईगार गट-ड	०६	००	००	००
एकूण	७६९	२०	०२	२२

(ब) जर सहामाहीत नियुक्तीमध्ये ५ टक्के पेक्षा जास्त वाढ किंवा घट झाली असेल तर त्यामागील मुख्य कारणे नमूद करण्यात यावी

४. रिक्त जागा

(प्रचलित किमान दरमहा वेतनानुसार आणि सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीच्या एकूण वेतनासह रिक्त जागा)

(अ) सहामाहित रिक्त झालेल्या आणि भरल्या गेलेल्या पदांची संख्या.

कायद्याच्या कक्षेत येणाऱ्या रिक्त पदांची संख्या				
रिक्त जागा	अधिसूचित स्थानिक विशेष रोजगार विनिमय केंद्र	सर्वसाधारण पदभरती	भरलेल्या जागा	स्त्रोत (कोणत्या माध्यमातून भरल्या गेलेल्या- सरळसेवा, पदोन्नती, अनुकंपा इ.)
१	२	३	४	५
निरंक				
एकूण				

महाराष्ट्र शासन

उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,
पहिला मजला, खोली क्र. १२३, विस्तार इमारत, मंत्रालय,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.

क्र. संकीर्ण-१०२६/सं.क्र.आर ७९०/काम-१०

दिनांक:- २० जानेवारी, २०२६

प्रति,

अवर सचिव (काम - ९),
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,
मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.

विषय :- दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ अंतर्गत नियम २०१७ मधील नियम राज्य क्र.१४ नुसार शासनाच्या सर्व कार्यालयातील अधिकारी/कर्मचा-यांची माहिती विहित नमुन्यात सादर करण्याबाबत...

संदर्भ :- संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.२०९/कामगार-९, यांचे ,दि.२२.१२.२०२५ रोजीचे पत्र

महोदया,

उपरोक्त विषयाच्या अनुषंगाने दि. २९.१०.२०२५ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार महाराष्ट्र कामगार कल्याण मंडळातील दिव्यांग कर्मचाऱ्यांची माहिती सोबत जोडलेल्या " परिशिष्ट - अ" मध्ये सादर करण्यात येत आहे.

सोबत:- वरीलप्रमाणे.

(घनश्याम लक्ष्मी नारायण पाऊसकर)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

महाराष्ट्र कामगार कल्याण मंडळ

मध्यवर्ती कार्यालय, हुतात्मा बाबू गेनु मुंबई गिरणी कामगार क्रिडा भवन,
सेनापती बापट मार्ग, प्रभादेवी, मुंबई - ४०००१३

दुरध्वनी क्र.०२२-६९३२८११०/६९३२८११४ ईमेल:mlwbgad@gmail.com

जा.क्र.साप्रवि/आस्था/२०२५/ २१६५

दि.२३/१२ /२०२५

प्रति,

मा. कक्ष अधिकारी, कामगार-९,
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२

विषय: दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ अंतर्गत नियम २०१७ मधील
नियम राज्य क्र.१४ नुसार शासनाच्या सर्व कार्यालयातील
अधिकारी/कर्मचा-यांची माहिती विहित नमुन्यात सादर करण्याबाबत.

संदर्भ: शासन पत्र क्र.संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.२०९/कामगार-९ दि.२२.१२.२०२५

महोदया,

उपरोक्त विषयाच्या अनुषंगाने दि.२९.१०.२०२५ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार महाराष्ट्र
कामगार कल्याण मंडळातील दिव्यांग कर्मचा-यांची माहिती सोबत जोडलेल्या "परिशिष्ट-अ"
मध्ये सादर करण्यात येत आहे.

आपली विश्वासू

(माधवी सुर्वे)

उप कल्याण आयुक्त (प्रशासन)

“परिशिष्ट अ”

(दिव्यांग व्यक्तींच्या नियोक्त्यांसाठी नमुना)

१. विभाग: महाराष्ट्र कामगार कल्याण मंडळ

२. मंडळाच्या आस्थापनेच्या वेतन देयकातील एकूण व्यक्तींची संख्या: ५२६

३. मंडळाच्या आस्थापनेच्या वेतन देयकातील (दिव्यांगत्वानुसार) एकूण दिव्यांग व्यक्तींची संख्या: १४

(अ) सर्व अधिकारी व कर्मचा-यांची माहिती (संवर्गनिहाय):

संवर्ग/ पदनाम	एकूण कर्मचा-यांची संख्या	दिव्यांग कर्मचारी संख्या			सेवानिवृत्तीमुळे पुढील कॅलेंडर वर्षात भरल्या जावू शकणा-या प्रत्येक संवर्गातील दिव्यांगांसाठीच्या रिक्त पदांची अंदाजे संख्या दयावी.
		दिव्यांग पुरुष	दिव्यांग महिला	एकूण दिव्यांग कर्मचारी	
१	२	३			४
अ	१	०	०	०	०
ब	७	०	०	०	०
क	३४२	८	०	८	१
ड	१७६	६	०	८	०
एकूण	५२६	१४	०	१४	१

४. रिक्त जागा:

(अ) सहामाहीत रिक्त झालेल्या आणि भरल्या गेलेल्या पदांची संख्या.

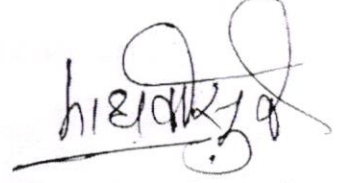
कायद्याच्या कक्षेत येणा-या रिक्त पदांची संख्या					
रिक्त जागा	अधिसूचित विशेष रोजगार केंद्र	स्थानिक विनिमय	सर्वसाधारण पदभरती	भरलेल्या जागा	स्त्रोत (कोणत्या माध्यमातून भरल्या गेलेल्या-सरळसेवा, पदोन्नती, अनुकंपा इ..)
निरंक					

(ब) तक्ता ४ (अ) अंतर्गत सर्व रिक्त पदांची माहिती न देण्याची कारणे सन २०१३ नंतर भरती प्रक्रिया झालेली नसल्यामुळे

५. मनुष्यबळाची कमतरता

योग्य अर्जांच्या कमतरतेमुळे रिक्त राहिलेली पदे				
संवर्गाचे पदनाम	रिक्त पदांची संख्या	आवश्यक पात्रता	आवश्यक अनुभव	अनुभव आवश्यक नाही
निरंक				

६. या शासकीय आस्थापनेला योग्य अर्जदार मिळविण्यात अडचण आली असेल अशा इतर कोणत्याही पदांची यादी निरंक

विभाग प्रमुखाची स्वाक्षरी

दिनांक: २३.१२.२०२५